

5ο ΓΕΛ Τρικάλων
Ο απόηχος των γεγονότων του 1940-43, μέσα από την έκθεση φωτογραφίας
της Α.Μ.Κ.Ε. “Δεν λησμονώ...μια εικόνα χίλιες λέξεις”,
στο 4ο ΓΕΛ Τρικάλων.

Το φως και το σκοτάδι, η αγάπη και το μίσος, η ειρήνη και ο πόλεμος. Η μάχη των αντίθετων αυτών δυνάμεων διατρέχει την ιστορία του ανθρώπινου γένους εκ της γενέσεώς του. Ώρες-ώρες αναρωτιέται κανείς τι θα γινόταν σ' αυτή την υφήλιο αν δεν επικρατούσαν οι δυνάμεις του φωτός, αν υπερίσχυαν όλες εκείνες οι σκοτεινές και αδυσώπητες δυνάμεις που εκπροσωπούν το αβυσσαλέο μίσος προς τον άνθρωπο. Και πόσο δύσκολο είναι να συνειδητοποιήσει κανείς, ιδιαίτερα οι νέοι μας, που άδολοι αντικρύζουν τη σκληρότητα της ζωής, πόσες θυσίες έγιναν και πόσο μεγάλοι αγώνες δόθηκαν στην διάρκεια της ιστορίας από όσους πίστεψαν σε ανώτερες αξίες και ιδανικά ώστε να μην αφήσουν να επικρατήσει το σκοτάδι!

Η ιστορία μας διδάσκει και οι πηγές αποδεικνύουν πόσο άγριο θηρίο μπορεί να γίνει ο άνθρωπος, το πιο άγριο απ' όλα, όταν κυριευτεί απ' τον εγωισμό και το μίσος, αλλά και πόσο ηρωϊκή και αλώβητη στάθηκε η ελληνική ψυχή απέναντι στις δυνάμεις αυτές δίνοντας τον αγώνα της για την επικράτηση της ειρήνης και της ελευθερίας. Αδιάβλητες πηγές και αδιάψευστα ιστορικά ντοκουμέντα, μαρτυρίες που αποτυπώνουν τις θηριωδίες των Γερμανών εισβολέων στην Ελλάδα και φανερώνουν την κατάλυση κάθε νόμου ηθικής και δικαίου είναι και αυτές που είδαμε στην έκθεση φωτογραφίας της Α.Μ.Κ.Ε. “Δεν λησμονώ”, στο 4ο ΓΕΛ Τρικάλων.

Οι μαθητές και μαθήτριες του σχολείου μας (**Γ΄ και Β΄ Τάξης του 5ου ΓΕΛ Τρικάλων**) είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στο χώρο του 4ου ΓΕΛ Τρικάλων στη διάρκεια εκπαιδευτικής επίσκεψης, που έγινε στις 05/11/2018 και να δουν από κοντά το ανέκδοτο αυτό εκθεσιακό υλικό. Κατά την άφιξή μας, καθηγητές του 4ου ΓΕΛ, μας κατατόπισαν σχετικά με το περιεχόμενο του φωτογραφικού υλικού και στη συνέχεια οι μαθητές και εμείς, οι συνοδοί (Γιαννάκα Χριστίνα, Γεωργόπουλος Γιάννης και Καλαμαρά Ευαγγελία) ξεναγηθήκαμε στους χώρους της έκθεσης και παρατηρήσαμε από κοντά το άφθονο αυτά φωτογραφικά εκθέματα που αποτελούν ντοκουμέντα της εποχής και έχουν φυλακίσει αιώνια στη μνήμη, ως αδιάψευστοι μάρτυρες, τις δολιοφθορές, δολοφονίες και καταστροφές των γερμανικών SS και της Βέρμαχ κατά την περίοδο 1940-44 στην Ελλάδα.

Η ιστορία μάς έχει διδάξει ότι η ελληνική ψυχή τάσσεται πάντα εναντίον των δυνάμεων του μίσους και αντιστέκεται εναντίον τους με όλη της τη δύναμη, ανεξάρτητα απ' το κόστος. Και στη δεδομένη χρονική περίοδο, οι Έλληνες, με πλήθος αντιστασιακών πράξεων, κατάφεραν αποφασιστικά πλήγματα εναντίον των Ναζί. Όμως, το κόστος ήταν πολύ μεγάλο, γιατί κάθε φορά που γινόταν μια αντιστασιακή πράξη, τα αντίποινα ήταν πολλαπλά και γενικευμένα. Οι Ναζί εκδικούμενοι, ξέσπαγαν στους άοπλους κατοίκους χωριών και πόλεων, σφαγιάζοντας αδιακρίτως άνδρες και γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένους, ακόμα και βρέφη ημερών.

Σφαγές, ολοκαυτώματα, χωριά και πόλεις που υπέστησαν ανυπολόγιστες υλικές ζημιές και τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές είναι ο απολογισμός των θηριωδιών των Ναζί κατά την περίοδο της Κατοχής. Ο χαροκαμένος ελληνικός πληθυσμός που πάλευε με την πείνα και μαχόταν καθημερινά για την επιβίωσή του είχε τώρα να αναμετρηθεί με τον σπαραγμό, τα βασανιστήρια και τις μαζικές εκτελέσεις. Πολλοί οικισμοί της Ελλάδας έχουν χαρακτηριστεί μαρτυρικοί και πίσω από αυτούς κρύβονται ιστορίες φρίκης και αποτρόπαιες πράξεις. Ο απολογισμός είναι τεράστιος και μοναδικός για τα ιστορικά χρονικά.

Αναφέροντας χαρακτηριστικά κάποιες από τις πληροφορίες που παρακολουθήσαμε στα φωτογραφικά εκθέματα, επισημαίνουμε αυτές που αφορούν στις μαζικές εκτελέσεις και σφαγές στα χωριά Κοντομαρί και Κάνδανο των Χανίων, τις σφαγές στα Καλάβρυτα, τους Πύργους, το Κομμένο και το Δίστομο, εκτελέσεις ακόμα και νηπίων και παιδιών, τη σφαγή των Καλαβρύτων όπου εξοντώθηκε το σύνολο του αντρικού πληθυσμού της καθώς και τη σφαγή στους Πύργους Εορδαίας Διστόμου, τα ολοκαύτωμα των χωριών του όρους Κέντρους, των χωριών Άνω και Κάτω Κερδύλια, Μεσόβουνο Κοζάνης Κλειστό, Κυδωνία και Αμπελόφυτο Κιλκίς, Βιάννου και Ιεράπετρας, τις καταστροφές που προκάλεσαν οι κατακτητές στα ορεινά των Τρικάλων (Ασπροπόταμος), στο χωριό Κλεισούρα Καστοριάς, τις μαζικές εκτελέσεις στο μπλόκο της Κοκκινιάς και τις μαζικές εκτελέσεις κρατουμένων στο Στρατόπεδο συγκέντρωσης Χαϊδαρίου, στο σκοπευτήριο της Καισαριανής, στα Διαβατά Θεσσαλονίκης και σε άλλες περιοχές της Ελλάδος.

Αξιοσημείωτο είναι πως κάθε φωτογραφία υπομνηματίζεται με κάποια στροφή ποιητική ή μια θυμόσοφη φράση που αποτυπώνουν τον πόνο και τη θλίψη, το σπαραγμό για τα παθήματα ενός λαού που δεν έφταιξε σε τίποτε άλλο παρά μόνο γιατί στάθηκε άξιος συνεχιστής της μακραίωνης ιστορίας και του πνευματικού του πολιτισμού που τον θέλει υπερασπιστή της αγάπης για την πατρίδα, των οικογενειακών αξιών και της πίστης του στο Θεό. Το φρόνημά του δε λύγισε, δεν υποδουλώθηκε, αλλά αντιστάθηκε και πρόσφερε στην ανθρωπότητα νέες “Θερμοπύλες”.

Ενδεικτικά, παραθέτουμε ορισμένα αποσπάσματα: “Σαν ζώα τους φερότανε , πριν τη σφαγή τα πάνε δεν ξέρουν μάνες τα παιδιά αν θα τα ξαναδούνε.

Με δάκρυα στα μάτια τους τους Γερμανούς ρωτάνε ποιος είναι ο προορισμός , που πάνε να τους πούνε.”

(Αφήνοντας πίσω τις οικογένειες)

“Τις εκκλησιές γκρεμίζουνε, την πίστη να κλονίσουν να μην μπορούν οι Χριστιανοί να κάνουν το σταυρό τους ό,τι κι αν θύμιζε Χριστό να το εξαφανίσουν γιατί η πίστη στο Θεό νικά το φασισμό τους.”

(Άγιος Γεώργιος Φθιώτιδας)

Η θλίψη περπατάει μόνη στους δρόμους

“Κι η θλίψη μαύρα έβαλε με τη σιωπή μιλάει και πού να βρει χαμόγελο στα χείλη ν’ ακουμπήσει με ένα τεράστιο γιατί... τους Γερμανούς ρωτάει γιατί δε βρήκε τίποτα Δίστομο να θυμίζει.”

(Δίστομο Βοιωτίας).

Ευχαριστώντας το σύλλογο και τη διευθύντρια του 4ου ΓΕΛ, κα Μαριάννα Αποστόλου, για την αξιόλογη πρωτοβουλία, πήραμε το δρόμο της επιστροφής έχοντας ανάμεικτα συναισθήματα: θλίψη και αποτροπιασμό για τα εγκλήματα πολέμου των δυναστών των λαών από τη μια, συγκίνηση, θαυμασμό και περηφάνεια για τους προγόνους μας από την άλλη. Η νέα γενιά δεν έμεινε αδιάφορη στη θέα των σκληρών αυτών μαρτυριών. Το μήνυμα ήταν πολυδιάστατο και οδήγησε στη θεώρηση των προβλημάτων που και σήμερα καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε από μια άλλη οπτική, εκείνη της χαρμολύπης, που μέσα από τις κακουχίες δίνει δύναμη και ελπίδα. Τα παιδιά διδάχθηκαν ότι οι αγώνες και οι θυσίες για τα ιδανικά πάντα νικούν το κακό και το δέντρο της ελευθερίας μόνο έτσι καρποφορεί.

Καλαμαρά Ευαγγελία, φιλόλογος